

Вих. № 303 від 31 березня 2022 року

Офісу Президента України

Членам Комітету Верховної Ради
України з питань правової політики

Членам Комітету Верховної Ради
України з питань організації
державної влади, місцевого
самоврядування, регіонального
розвитку та містобудування

Членам Комітету Верховної Ради
України з питань національної
безпеки, оборони та розвідки

Членам Комітету Верховної Ради
України з питань бюджету

**Стосовно Закону про внесення змін до Законів України
"Про центральні органи виконавчої влади" та "Про правовий режим воєнного стану"
щодо забезпечення керованості державою в умовах воєнного стану
(реєстр. № 7153 від 13.03.2022)**

Шановні колеги!

Експерти Комітету АПУ з конституційного права, адміністративного права та прав людини (далі – Комітет АПУ) проаналізували зміст Закону «Про внесення змін до Законів України «Про центральні органи виконавчої влади» та «Про правовий режим воєнного стану» щодо забезпечення керованості державою в умовах воєнного стану, який було направлено на підпис Президенту. Надсилаємо наші коментарі та пропозиції щодо цього Закону.

Щодо наділення Кабінету Міністрів України на період воєнного стану повноваженнями прийняття рішень з усіх питань, що потребують законодавчого врегулювання, зазначаємо наступне.

Згідно зі ст. 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову.

Конституція України та Закон України «Про правовий режим воєнного стану» не передбачають обмежень принципу розподілу влад в умовах воєнного стану.

Стаття 92 Конституції України визначає коло питань, які визначаються та встановлюються виключно законами України.

Відповідно до ст. 75 Конституції України єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент - Верховна Рада України.

У своєму рішенні від 17 жовтня 2002 року № 17-рп/2002, Конституційний Суд України дійшов до висновку, що визначення Верховної Ради України єдиним органом законодавчої влади означає, що жоден інший орган державної влади не уповноважений приймати закони. Верховна Рада України здійснює законодавчу владу самостійно, без участі інших органів.

Згідно зі статтею 94 Закону України Президент України протягом п'ятнадцяти днів після отримання закону підписує його, беручи до виконання, та офіційно оприлюднює його або повертає закон зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями до Верховної Ради України для повторного розгляду.

Отже, законодавчий процес в Україні ґрунтується на основі принципів поділу державної влади та принципів стримувань і противаг і передбачає: (1) право законодавчої ініціативи, яке належить Президентові України, народним депутатам України та Кабінету Міністрів України, (2) прийняття закону виключно Верховною Радою України та (3) підписання закону Президентом України.

Можливість Кабінету Міністрів України в умовах воєнного стану самостійно здійснювати законодавче регулювання шляхом прийняття рішень щодо питань, які можуть визначитися виключно законами України за встановленою в Конституції України процедурою буде мати наслідком втрату рівноваги у системі розподілу влади. В такому випадку Верховна Рада України та Президент України усуваються із законодавчого процесу.

Це суперечить також Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Відповідно до вказаного Закону у період воєнного стану не можуть бути припинені повноваження Верховної Ради України, і повноваження Верховної Ради України та Президента України, передбачені Конституцією України, в умовах воєнного стану не можуть бути обмежені.

Механізм майбутнього затвердження Верховною Радою України рішень Кабінету Міністрів України шляхом прийняття відповідного закону не вирішує проблему порушення Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Асоціація розуміє необхідність в умовах воєнного стану швидкого врегулювання законодавчо невирішених питань. Однак прийняття таких рішень повинно відбуватися без порушення Конституції України. Зокрема, шляхом налагодження оперативного розгляду та прийняття законодавчих ініціатив Кабінету Міністрів України.

Щодо положень Закону про можливість Кабінетом Міністрів України визначати місцезнаходження міністерств, інших центральних органів виконавчої влади.

Відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 1 Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ» місто Київ як столиця України є місцем розташування резиденції глави держави - Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України, Верховного Суду України, центральних органів державної влади.

При цьому, проект Закону № 7153 не вносить відповідні зміни до вказаного Закону, чим фактично створює неузгодженість норм.

Крім того, з метою забезпечення керованості державою в умовах воєнного стану, доречним було б розглянути й можливість тимчасового, на період дії воєнного стану, переміщення резиденції Президента України, Конституційного та Верховного суду.

А отже, з урахуванням зазначеного, закликаємо не підписувати Закон у вказаній редакції, а застосувати процедуру повернення закону для повторного розгляду. Поряд з тим, експерти АПУ не мали змоги ознайомитись з фінальним текстом Закону після його прийняття, тому ми аналізували проект Закону в його редакції до прийняття і з урахуванням коментарів та пропозицій до Закону.

**3 повагою
Президентка АПУ**

Анна Огречук